

Yttrande över Informationsförsörjningen på skolområdet – Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

U2023/01873

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har ombetts yttra sig över delbetänkandet Informationsförsörjningen på skolområdet – Skolverkets ansvar (SOU 2023:21). SPSM ställer sig på ett övergripande plan positiv till utredningens förslag om Skolverkets ansvar för informationsförsörjningen. Det är enligt SPSM angeläget att säkerställa skolhuvudmännens, skolmyndigheters och andra aktörers tillgång till information inom skolväsendet.

Utredningen tar inte ställning till behov av mer statistik, och frågor som handlar om statistik om barn och elever med funktionsnedsättning hänvisas till den pågående utredningen om mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet (Dir 2022:73). Det gör att förslagen bedöms få begränsad påverkan på tillgången till relevant data utifrån myndighetens målgrupper och uppdrag. Klart står dock att SPSM, liksom funktionshinderrörelsen, ser stora behov av statistik som gör det möjligt att följa hur det går i skolan för elever med funktionsnedsättning. Sådana underlag är nödvändiga för att kunna följa upp och få mer konkret kunskap om utvecklingsbehov inom utbildningsväsendet för att möta dessa elevgruppers behov på ett bättre sätt.

SPSM vill påpeka vikten av att skolhuvudmän och skolmyndigheter har relevant och tillförlitlig data gällande alla elever, oavsett skolform. Det saknas idag uppgifter inom flera centrala områden. Det gäller exempelvis resultat utifrån särskilt stöd samt underlag om skolsituationen för barn och elever med funktionsnedsättning. Det finns idag behov av ytterligare uppgifter till stöd för skolhuvudmännens systematiska kvalitetsarbete. Idag saknas en del relevant nationell data, vilket uppmärksammats av skolmyndigheterna när Skolverket tar fram analysunderlag till kvalitetsdialogerna med skolhuvudmännen, inom ramen för skolmyndigheternas uppdrag om insatser för ökad kvalitet och likvärdighet.

Det gäller särskilt inom skolformerna förskolan, specialskolan, anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan samt komvux som genomförs på entreprenad. Det kan innebära utmaningar för skolhuvudmännen att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och skolutveckling för dessa skolformer. Det förutsätter att skolhuvudmännen lokalt samlar in underlag, för att kunna göra relevanta analyser, vilket innebär ett merarbete.

För att data ska bli mer tillgänglig för skolhuvudmän, skolmyndigheter och andra krävs ökade resurser för Skolverket, och ett utvecklingsarbete behöver ske framförallt gällande Skolverkets datapresentationsverktyg Siris och för att snabba upp processen mellan insamling och publicering. Det är enligt SPSM viktigt att Skolverket ser över så att publicerad statistik är lätt att hitta och presenteras på ett sätt så att den blir så begriplig som möjligt för alla användare. Tillgång till samlade fakta om till exempel lärartäthet, lärarbehörighet och elevgenomströmning är viktigt för att vårdnadshavare ska kunna göra upplysta skolval. Det kan ha stor betydelse för vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning där kompetens om elevers olika behov och goda förutsättningar att anpassa är särskilt viktiga.

4.3 Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen inom sitt verksamhetsområde

SPSM tillstyrker förslaget.

Överflyttningen av uppgifter och kompetens från SCB till Skolverket kommer troligtvis att vara komplicerad, och genomförs inte i en handvändning. Det behöver säkerställas att statistiken fortsatt finns tillgänglig under implementeringsperioden, och att Skolverket får tillräckliga resurser för att kunna förbereda det utökade uppdraget.

6.4 Skolverket bör bedriva uppdragsverksamhet samt 6.5 Omfattningen av Skolverkets uppdragsverksamhet

SPSM delar bedömningen att Skolverket bör ta över uppdraget om uppdragsverksamhet, som en följd av att Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen. SPSM menar dock att det finns vissa tveksamheter med förslaget, så som det är utformat.

Utredningen tar inte ställning till behovet av mer statistik. Eftersom data som SPSM behöver för att följa och analysera situationen för barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning, och i förlängningen kunna

stötta skolhuvudmännen på bästa möjliga sätt inte finns i dagsläget, är det svårt för myndigheten att uttala sig om framtida behov av att beställa uppgifter. Utifrån pågående utredning om mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet är det troligt att det framöver blir mer aktuellt för SPSM att beställa data, beroende på de förslag som den utredningen presenterar, och om de förverkligas.

SPSM menar att Skolverket bör ha ett ansvar att bistå övriga skolmyndigheter med underlag som myndigheterna behöver, men det är inte tillräckligt framskrivet i betänkandet. Det är enligt SPSM angeläget att tillräckligt med resurser avsätts för att Skolverket ska kunna genomföra uppdraget på ett ändamålsenligt sätt.

SPSM vill också framföra vikten av att myndigheten framöver kan beställa data för att kunna följa upp elevernas sysselsättning efter avslutad utbildning inom specialskolan.

7.5 Behov av nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet

SPSM delar bedömningen. Att bestämmelserna om uppgiftsskyldighet samlas i en författning innebär att det är lättare för de registrerade att se vilka uppgifter Skolverket kan samla in om dem, vilket enligt SPSM är positivt.

8.11.2 Känsliga personuppgifter

SPSM instämmer i att möjligheten att utvärdera skolgången för elever i t.ex. den anpassade grundskolan och specialskolan är angeläget, och bör betraktas som ett viktigt allmänintresse. Enligt SPSM bör detta dock omfatta barn och elever i samtliga skolformer, dvs möjligheten att utifrån viktigt allmänintresse kunna behandla uppgifter kopplade till funktionsnedsättning.

10.1 Behov av en ny förordning om Skolverkets informationsförsörjning

SPSM tillstyrker förslaget.

SPSM anser att det är viktigt att säkerställa att den data som samlas in i skolenhetsregistret är aktuell och tillförlitlig. Genom såväl arbete med kvalitetsdialoger som vid genomförande av datainsamlingar där skolenhetsregistret använts som källa, har SPSM uppmärksammat att det förekommer en större mängd uppgifter som är inaktuella och inte tillförlitliga.

I detta ärende har Eva Andersson, Elisabeth Högberg, Johanna Jönsson och Håkan Karlsson varit sakkunniga. Föredragande har varit juristen Rebecka Pomerling.

För Specialpedagogiska skolmyndigheten

Aurora Lindberg
Generaldirektör